

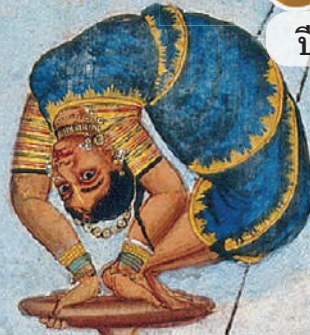

๖๙

๖๖๕๓๑๕

พิพิธภัณฑ์

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๖๙ เดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๖๖

Helping Yourself to Help Others

สมณสาสน์ ระหว่างไทยกับศรีลังกา สมัยรัตนโกสินทร์

๓

วิเทศภัย

ชื่อ: สมณสาสน์จากไทย (พุทธศักราช ๒๓๘๕)

ผู้เขียน: พระวชิรญาณภิกษุ (ต่อมาลาสิกขา ขึ้นครองราชย์เป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) ร่างเป็นภาษาบาลี จากนั้นพระยาธิเบศร์บดี (ต่อมาเลื่อนเป็นพระยาไชยวิชิต - สิทธิสาตรา มหาประเทศราช ขาดิเสนาบดี ผู้รักษากรุงเก่าพระนครศรีอยุธยา) ซึ่งสมัยนั้นเป็นจางวางมหาดเล็กอ่านทูลเกล้าฯ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีจมีนไวยวรรณารถหัวหมื่นมหาดเล็ก (ต่อมาเลื่อนเป็นสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)) ฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย

จุดประสงค์: เพื่อชี้แจงการพระศาสนาในประเทศไทย ปฏิสัมพันธ์ทางศาสนาระหว่างไทยกับศรีลังกาก่อนส่งพระสมณทูตไทยไปศรีลังกา ความประสงค์เพื่อสักการบูชาเจดีย์สถานสำคัญในศรีลังกา และการขอยืมคัมภีร์สำคัญเพื่อนำมาคัดลอกเก็บไว้สำหรับการศึกษาของพระสงฆ์ไทย

เนื้อหา: สามารถแบ่งเป็น ๔ ตอน

ตอนที่ ๑ เริ่มต้นกล่าวถึงพระภิกษุชาวศรีลังกาชื่อว่า กกุสันธะ และคุณหัสถ์นามว่า กรามบุควน-บันตะ โดยสารเรือมาจากเกาะหมาก (ปัจจุบันคือ รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย) มาขึ้นท่าปะเหลียน แขวงเมืองพัทลุง ในปีพุทธศักราช ๒๓๘๓ ได้แจ้งความแก่เจ้าเมืองพัทลุงว่า “จะใคร่เข้ามาถวายนมัสการพระเจดีย์ฐาน แลฟังข่าวคราวพระบวรพุทธศาสนาในสยามประเทศ” เจ้าเมืองพัทลุงส่งตัวไปยังเมืองสงขลา เพื่อให้เจ้าเมืองกราบทูลพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แม้จะทรงกลางแคลงพระทัย เพราะเห็นว่ามิได้มีสมณสาสน์ของพระสงฆ์ผู้ใหญ่ติดตัวมาด้วย แต่ก็ทรงยินดีต้อนรับตามธรรมเนียมแต่โบราณ และมอบหมายให้มหาดเล็กสอบถามวัตรปฏิบัติและธรรมเนียมของพระสงฆ์ครั้งนั้นว่าสอดคล้องต้องกันกับพระสงฆ์ไทย จึงโปรดให้ส่งไปพำนักวัดบวรนิเวศของพระวชิรญาณภิกษุผู้เป็นประธานสงฆ์แห่งธรรมยุติกนิกาย (สมัยนั้นพระวชิรญาณภิกษุและคณะมาพำนักอาศัยวัดบวรนิเวศแล้ว)

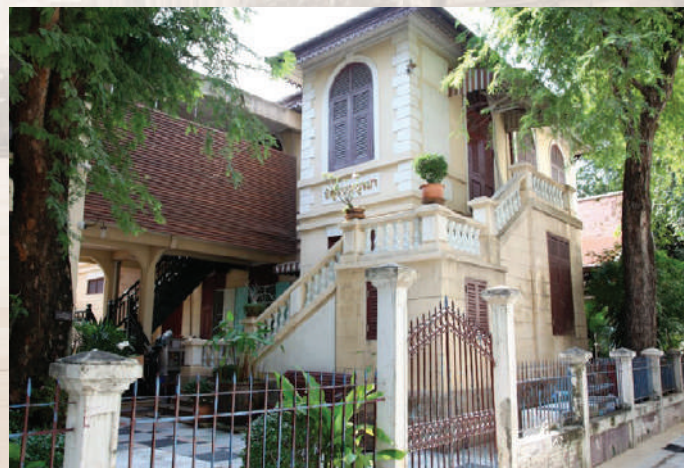
ต่อมาพระกกุสันธเถระแจ้งว่า มีพระสงฆ์สามเณรชาวศรีลังกาอีกหลายรูป ประสงค์จะเดินทางเข้ามากรุงเทพมหานคร ได้แก่ **พระสัทธาติสสะ พระกกุสันธะ พระวิปัสสี พระเรวตะ และสามเณรสิทธัตถะ** พร้อมคฤหัสถ์นามว่า เลกัมมหมะยะ (เสียชีวิตระหว่างทาง) พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้แจ้งแก่ขุนนางเมืองนครศรีธรรมราช และเมืองพังงา ให้จัดแจงเรือไปรับพระภิกษุสามเณรชาวศรีลังกาเหล่านั้นเข้ามาถึงกรุงเทพฯ และโปรดให้ไปพักที่วัดบวรนิเวศวิหารร่วมกับพระกกุสันธเถระผู้มาก่อน

ครั้นอธิษฐานออกพรรษาแล้ว พระภิกษุสามเณรชาวสิงหลปรารถนาจะไปนมัสการปูชนียสถานสำคัญของไทย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้นำพาพระภิกษุสามเณรชาวสิงหลเหล่านั้น เดินทางไปนมัสการปูชนียสถานหลายแห่ง ทั้งในตัวเมืองกรุงเทพฯ และนอกเมือง เช่น วัดพระพุทธปฏิมามรคหรือวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระปฐมเจดีย์ และวัดพระพุทธบาทราชมหาวิหาร จ.สระบุรี เป็นต้น พระภิกษุสามเณรชาวสิงหลใช้เวลาเดินทางจาริกถึงสองปีกว่า

ต่อมาสามเณรสิทธัตถะแจ้งความประสงค์ว่าจะขออุปสมบทตามประเพณีของพระสงฆ์ไทย แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพิจารณาว่า “(สามเณรรูปนี้) เป็นคนลาสิกขามาแต่ประเทศอื่น หารู้ว่าออกจากความเป็นภิกษุด้วยเหตุไรไม่ จะสืบสาวดูให้แน่นอนสิ้นรังเกียจของพระสงฆ์ทั้งปวงก่อน จึงจะอุปสมบท” แต่ครั้งล่วงเข้าเดือนมิถุนายน สามเณรสิทธัตถะป่วยเป็นโรคฝีดาษ แม้แพทย์จะรักษาสุดความสามารถ ล่วงเวลาได้เพียงเจ็ดวันก็มรณภาพเสีย

ล่วงเข้าพุทธศักราช ๒๓๘๕ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานพระกฐินที่วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงมีปฏิสันถารกับพระภิกษุชาวศรีลังกา ครั้นทรงทราบว่า พระภิกษุสงฆ์ชาวศรีลังกามีความประสงค์จะเดินทางกลับศรีลังกามาตุภูมิ จึงมีพระราชดำริส่งพระภิกษุชาวศรีลังกากลับบ้านเกิด โดยเรือกำปั่นชื่อว่า **จินดาร์ตุนคูลิกา หรือจินดา ดวงแก้ว** ทรงมีรับสั่งให้จมีนไวยวรรณารถเป็นผู้แต่งเรือกำปั่น เพื่อส่งพระสงฆ์ศรีลังกากลับมาตุภูมิ ครั้นพร้อมแล้วพระสงฆ์ศรีลังกาได้เข้าถวายพระพรลา พระองค์โปรดให้ถวายไทยธรรม ไตรจีวรบริขารและไทยทานเสปียงอาหารแก่พระสงฆ์ พร้อมพระราชทานเสื้อผ้าเงินตราแก่คฤหัสถ์ชาวสิงหลผู้เป็นศิษย์ด้วย

พระภิกษุสงฆ์ชาวสิงหลกราบทูลว่า ปรารถนาจะได้สมณสาสน์ไปด้วย แต่ทรงเห็นว่าคราวเมื่อพระภิกษุสงฆ์ชาวสิงหลเหล่านั้นเข้ามา ไม่มีสมณสาสน์จากพระผู้ใหญ่ติดตัวมาด้วยการจะจัดแต่งสมณสาสน์ของสมเด็จพระสังฆราชมอบให้ถือไป เกรงว่าจะเป็นเรื่องใหญ่ อีกทั้งเป็นการไม่บังควร จึงโปรดให้มอบสมณสาสน์ฉบับหนึ่งถือติดตัวไปด้วย เพราะมีเนื้อหามิได้จำเพาะเจาะจงผู้ใดเป็นการเฉพาะ

ตอนที่ ๒ กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้จัดส่งคณะสมณทูตเดินทางไปศรีลังกา โดยมอบหมายให้พระวชิรญาณภิกษุ เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งพระสงฆ์ที่คัดเลือกนั้นล้วนเป็นศิษย์ของพระวชิรญาณภิกษุทั้งสิ้น ประกอบด้วย พระพุทธญาณภิกษุ พระอมรภิกษุ (ต่อมาเป็นพระอมราภิกษิต-เกิด) พระสุภูติภิกษุ (ต่อมาเป็นพระสมุทรมณี-สังข์) พระคัมภีร์ภิกษุ และพระพุทธรวิภิกษุ นอกนั้นเป็นไวยาวัจกรอีก ๕ คน เพื่อทำวัตรอุปัฏฐากพระสงฆ์ ก่อนเดินทางมีพระสงฆ์วัดบวรนิเวศและทายกทายิกาจัดเตรียมเครื่องสังฆภัณฑ์ไปสักการบูชาเจดีย์สถานบนเกาะลังกา มีพระทันตธาตุหรือพระเขี้ยวแก้วเป็นต้นคราวเดียวกันนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีรับสั่งให้พระภิกษุชาวศรีลังกา ช่วยส่งเคราะห์พระสงฆ์ไทย ได้นมัสการพระเจดีย์สถานตามความปรารถนา แม้สถานที่บางแห่งอยู่ไกลก็ช่วยอนุเคราะห์รับเอาเครื่องสักการะไปให้ถึงตามความปรารถนา

ตอนที่ ๓ กล่าวถึงพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ทรงเห็นความสำคัญของคัมภีร์พระพุทธศาสนา หากเห็นว่าแว่นแคว้นใดมีคัมภีร์สำคัญก็จะขอยืมมาคัดลอกแล้วส่งคืน เพื่อให้พระสงฆ์ไทยมีคัมภีร์สำหรับศึกษาอย่างสมบูรณ์

สำหรับการเดินทางไปศรีลังการาวนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้พระสงฆ์ไทยจดรายชื่อคัมภีร์สำคัญหลายเล่ม โดยเฉพาะที่ไม่มีอยู่ในประเทศไทย เพื่อให้พระสงฆ์ศรีลังกาช่วยสืบค้นหาแล้วยืมมาคัดลอก “คัมภีร์ใดที่แต่งไว้เป็นมครภาษาประหลาดกว่าฉบับที่มีอยู่ในกรุงเทพฯ เราทั้งหลาย ก็ต้องการจะใคร่ยืมมาลอกทั้งสิ้น...เมื่อคัดลอกแล้ว ๑ ปี ๒ ปี จะฝากฉบับคืนไปคงตามเดิม” และทรงปวารณาว่า หากพระภิกษุสงฆ์สามเณรชาวศรีลังกา สมัคใจจะเดินทางมานมัสการเจดีย์สถานในประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงยินดีถวายความอนุเคราะห์ทุกอย่างมิได้ขาดตกบกพร่อง ทั้งการเดินทางและการเป็นอยู่ในประเทศไทย ขณะเดียวกัน หากพระภิกษุสามเณรชาวศรีลังกาประสงค์จะเดินทางกลับมาตุภูมิ พระองค์ก็ทรงยินดีให้เรือกำปั่นหลวงส่งถึงเกาะลังกาโดยปลอดภัย นอกจากนั้น พระองค์ยังโปรดให้มีหนังสือไปแจ้งแก่ข้าราชการชาวอังกฤษด้วย เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทางทั้งไปและกลับ

ตอนที่ ๔ สรุปความว่า ผู้เขียน (พระวชิรญาณภิกษุ) เป็นพระสงฆ์รูปหนึ่งในวัดบวรนิเวศ ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และศึกษาเล่าเรียนทั้งคัมภีร์และวิปัสสนาธุระเหมือนพระสงฆ์ชาวศรีลังกา

และสุดท้ายขอแผ่ส่วนกุศลให้แก่พระสงฆ์และชาวพุทธศรีลังกา ตลอดจนเทพดาผู้สิงสถิตในเกาะลังกา “ให้อนุโมทนา จงเจริญสุขสวัสดิ์สำเร็จความปรารถนาอันปราศจากโทษในชั่วนี้ ชั่วหน้า จงทุกประการเถิด ความที่ได้เกิด ประสบพบพระพุทธศาสนาอันนี้เป็นบุญลาภอันยิ่งหาสิ่งเสมอมิได้ ขอท่านทั้งปวงจงประกอบไปด้วยความไม่ประมาทในกุศลธรรมทุกเมื่อเถิด”

วันเวลาการแต่ง: สมณสาสน์ระบุว่า ลิขิตมา ณ วันอาทิตย์ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๒ ปีชาล จัตวาศก จุลศักราช ๑๒๐๔ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๓๘๕ (นับตามศักราชสากล)

ประเด็นวิเคราะห์

๑) เจดีย์สถานในศรีลังกา

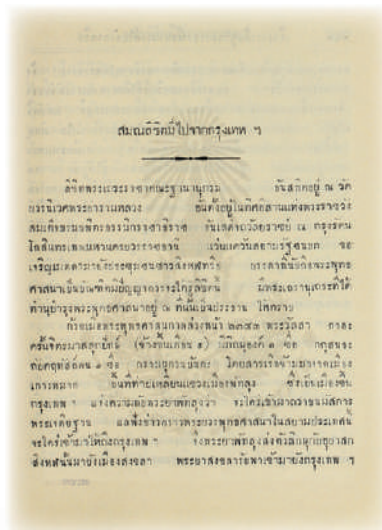
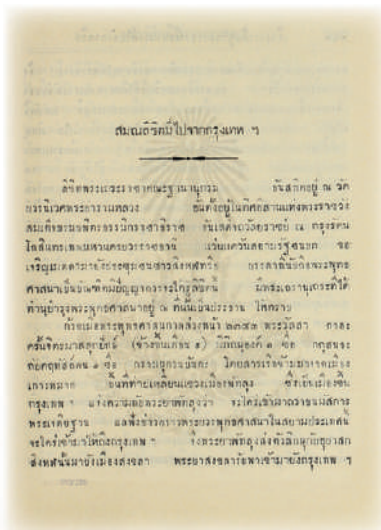
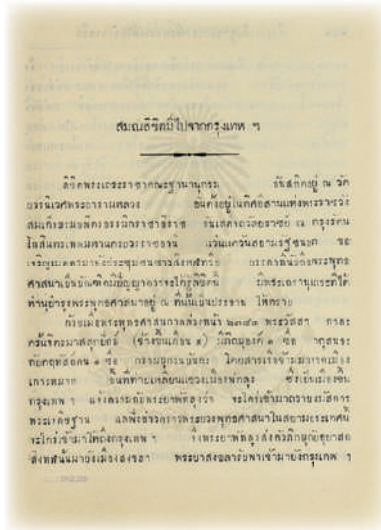
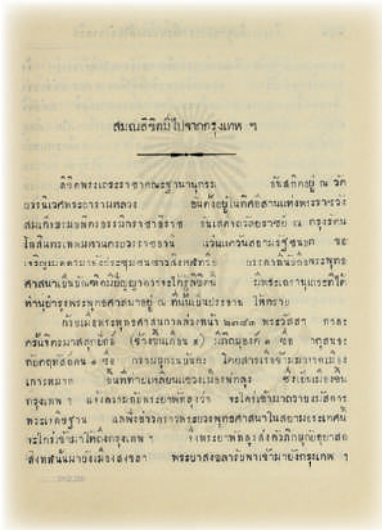
ประเทศไทยรับคติลังกาวงศ์มาเป็นเวลานานหลายร้อยปี ย่อมรู้จักมักคุ้นกับคติความเชื่อแบบลังกาเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการนับถือต้นพระศรีมหาโพธิ์ การบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในเจดีย์ การสักการะกราบไหว้พระพุทธรูป ความเชื่อเรื่องรอยพระพุทธรบาท และการกราบไหว้พระเขี้ยวแก้ว สันนิษฐานว่า การรับรู้ความมีอยู่ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ อาจมาจากพระสงฆ์ศรีลังกาที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยเป็นผู้แนะนำให้รู้จัก หรือพระสงฆ์ไทยเดินทางไปศรีลังกา

เป็นผู้อธิบายพร้อมนำทำพิธี หรือว่าการรับรู้เรื่องราวจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์ไทยต่างใช้เป็นคู่มือในการศึกษามาแต่อดีตกาล เรื่องราวเหล่านี้ แม้ต่อมาจะแปลงเป็นรูปธรรมก็จริง แต่เราก็ยังโหยหาของจริง กลายเป็นภาพติดใจเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

การรับรู้ดังกล่าว หมายถึงความปรารถนาจะเดินทางไปสักการะอย่างน้อยสักครั้งหนึ่งในชีวิต ไม่ต่างจากสังเวชนียสถานในประเทศอินเดีย จึงไม่แปลกใจอันใด เมื่อทราบข่าวว่าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้จัดส่งพระสงฆ์ไทยไปสืบพระศาสนาในศรีลังกา พระสงฆ์และชาวพุทธเป็นจำนวนมาก ต่างชวนขวยจัดเตรียมเครื่องไทยธรรม เพื่อส่งไปสักการะเจดีย์สถานเหล่านั้นอย่างยิ่งใหญ่

ผู้เขียนเห็นว่า น่าจะมากเอาเรื่องอยู่ เพราะคราวนี้มีเรือหลวงนำส่งพระสงฆ์ไทยไปเอง หากมองในเชิงเหตุการณ์บ้านเมือง สมัยนั้นเจดีย์สถานในศรีลังกาดังกล่าวอ้าง ถูกทิ้งร้างเหลือแต่ซาก เนื่องจากล้วนอยู่ตามหัวเมืองรอบนอก ห่างไกลจากการปกครองของอังกฤษ แม้รอยพระพุทธรบาทศรีปาทะก็ยากต่อการเดินทางไปถึง เพราะตลอดเส้นทางมีแต่สัตว์ร้าย เนื่องจากปกคลุมด้วยป่าทึบ เฉพาะพระเขี้ยวแก้วแห่งเมืองแคนดิเท่านั้น ที่ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี

ผู้เขียนเห็นว่า เจดีย์สถานที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวอ้างถึงในสมณสาสน์ น่าจะหมายถึงพระเขี้ยวแก้วที่เมืองแคนดิเป็นสำคัญ เนื่องจากสมัยนั้นอังกฤษเข้ายึดครองเกาะลังกาได้ไม่นาน และตามสนธิสัญญาที่อังกฤษทำข้อตกลงกับชาวศรีลังกานั้น ก็เปิดโอกาสให้คณะสงฆ์สามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้อย่างอิสระ ด้วยเหตุนี้ วัดพระเขี้ยวแก้วจึง

ยังคงมีพระสงฆ์คอยดูแลรักษาเหมือนอดีตกาลที่ผ่านมา โดยอังกฤษทำหน้าที่อุปถัมภ์ค่าใช้จ่ายทุกอย่าง

คำถามเพิ่มเติมคือ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีรับสั่งให้พระสงฆ์ศรีลังกาที่เดินทางมาประเทศไทย ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานให้พระสงฆ์ไทยชุดนี้สามารถเข้าสักการะพระเขี้ยวแก้วได้อย่างใกล้ชิดจริงหรือไม่? หลักฐานฝ่ายศรีลังกามีได้กล่าวถึงแต่อย่างใด ผู้เขียนเห็นว่า พระสงฆ์เหล่านั้นน่าจะไม่ได้

สังกัดคณะสงฆ์สยามวงศ์ อาจจะสังกัดคณะสงฆ์อมรปุรณิกายก็เป็นได้ เพราะพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลในเมืองแคนดี้ ล้วนมาจากสยามวงศ์ทั้งสิ้น หากทำหน้าที่ประสานงานจริง หลักฐานฝ่ายศรีลังกาน่าจะอ้างถึงบ้าง

๒) คัมภีร์สำคัญ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้ส่งพระสมณทูตไปศรีลังการาวนี้ มิได้มีจุดประสงค์เฉพาะสืบการพระศาสนาและ

สักการะเจดีย์สถานสำคัญเท่านั้น ยังมีจุดประสงค์หลักอีกอย่างหนึ่งคือ การสืบค้นหาคัมภีร์สำคัญเพื่อนำมาคัดลอกเก็บไว้ สำหรับเป็นคู่มือการศึกษาของพระสงฆ์ไทย

ผู้เขียนเห็นว่าประเด็นนี้น่าศึกษาวิเคราะห์เชิงลึก เราชาวพุทธไทยต่างเชื่อว่า ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาเถรวาท เพราะมีความพร้อมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นศาสนสถาน อารามวิหาร หรือแม้แต่พระไตรปิฎกคัมภีร์ อรรถกถาและฎีกา แต่ความเป็นจริงแล้ว คัมภีร์เหล่านั้นเพิ่งจะมีความสมบูรณ์พร้อม สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเท่านั้นเอง

ประวัติศาสตร์บอกเราว่า การพระศาสนาในประเทศไทยนับถอยหลังตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๓๑๐) วัดวาอารามถูกรื้อเผาทำลาย พระสงฆ์แตกกระสานซ่านเซ็น สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีแม้จะรวบรวมบ้านเมืองเป็นปึกแผ่นแล้ว แต่การจะรวบรวมคัมภีร์พระไตรปิฎกเป็นเรื่องยากกว่า เนื่องจากต้องตามสืบค้นหา คัมภีร์พระไตรปิฎกตามหัวเมืองน้อยใหญ่ ครั้นได้มาแล้วต้องนิมนต์คณะสงฆ์ให้ช่วยกันตรวจสอบกับฉบับอื่นเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องไม่ลักหลั่นกันนั้นหมายถึงเฉพาะพระไตรปิฎกเท่านั้น

ส่วนคัมภีร์ อรรถกถาและคัมภีร์สำคัญนอกนั้น จำต้องมีการสืบค้นครั้งใหญ่เพื่อนำมาคัดลอกเก็บไว้ ภารกิจดังกล่าวจึงเป็นพระราชธุระ นับแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเรื่อยมา จนถึงพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงไม่แปลกใจอันใด หากเนื้อความในสมณสาสน์จะระบุว่า “ให้พระสงฆ์ลังกาช่วยสงเคราะห์สืบค้นหาคัมภีร์หายาก เพื่อนำมาคัดลอกเก็บเอาไว้”

คำถามคือ เหตุใดจึงต้องการคัมภีร์หายาก?

ผู้เขียนขอวิเคราะห์ ๒ ประเด็น หนึ่งนั้นเป็นพระราชธุระของพระเจ้าแผ่นดินที่ต้องแสวงหาคัมภีร์หายากมาคัดลอกเก็บไว้ เพื่อเป็นอุปกรณการศึกษาของพระสงฆ์สามเณร ส่วนอีกหนึ่งนั้น เป็นพระประสงค์ของพระวชิรญาณภิกษุเอง เนื่องจากพระองค์เป็นพระนักศึกษามากยิ่ง กำลังก่อร่างสร้างคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย การได้คัมภีร์สำคัญมาศึกษาเปรียบเทียบเพื่อยืนยันหลักปฏิบัติ ย่อมเกิดผลดีต่อคณะสงฆ์กลุ่มใหม่นอกเหนือจากนั้น ยังได้เรียนรู้กระบวนการความคิดแบบใหม่จากคัมภีร์สำคัญเหล่านั้นด้วย

ไม่ทราบว่ารายนชื่อคัมภีร์ที่จดจารในบัญชีคัมภีร์ดังปรากฏในสมณสาสน์นั้นมีอะไรบ้าง แต่เชื่อได้ว่าน่าจะเป็นรายนชื่อคัมภีร์ที่ไม่ปรากฏมีในประเทศไทย โดยเฉพาะในหอพระมณเฑียรธรรมภายในพระราชวัง การสืบค้นหาคัมภีร์สำคัญในศรีลังกา ปรากฏเห็นในสมณสาสน์ของลังกา ซึ่งระบุว่า “คณะสงฆ์สยามวงศ์พร้อมอนุเคราะห์ในการสืบค้นหาคัมภีร์สำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ตามวัดน้อยใหญ่รอบเกาะลังกา”

ประเด็นเพิ่มเติมคือ การสืบค้นหาคัมภีร์สำคัญนี้เอง เป็นเหตุให้พระวชิรญาณภิกษุหันไปผูกมิตรกับคณะสงฆ์อมรปุรณิกาย ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่บริเวณตอนใต้ของเกาะลังกา เพราะพระสงฆ์นิกายนี้ ไปบวชที่พม่าแล้วนำคัมภีร์สำคัญมาจากพม่าเป็นจำนวนมาก บางเล่มมีการปริวรรตเป็นภาษาสิงหล แต่บางเล่มยังคงเป็นภาษาพม่า อาศัยปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว คัมภีร์สำคัญจากพระสงฆ์นิกายนี้ จึงมีการส่งต่อมายังประเทศไทยตามลำดับ (จะเล่าให้ฟังในฉบับต่อไป)